

καταβιβάζεις εἰς τὴν γῆν. Ἐρωτᾶς γὰρ τί ποτέ ἐστι τὸ τῆς ὠμοπλατοσκοπίας χρηστήριον καὶ τίνα τὴν δύναμιν ἔχει; ὡς δὲ φυσικὰ αἷτια καὶ ἀπόρρητα προλαβεῖν σε τῶν ἐσομένων * ζητεῖς· τὸ μὲν οὖν δεύτερον, παρεξετάσοι ἂν τις ταῖς ὑψηλοτέραις πεύσεσι· τὸ δὲ τῆς ὠμοπλατοσκοπίας, βάρβαρον μὲν καὶ ἀλλόκοτον, ἔχει δὲ ὅμως, ὡς τοῖς χρωμένοισι δοκεῖ, μελλόντων προαναφώνησεν· οἱ γὰρ ἐντεῦθεν χρηστηρίαζοντες προβατον ἢ ἄρνα τῆς ἀγέλης ἀπολεξάμενοι, πρῶτον μὲν κατὰ νοῦν τίθεσσι ἢ καὶ τῇ γλώσσει προφέρουσι· περὶ δὲ ἂν μαθεῖν βούλοιντο· εἴτα καταβύσαντες τὸν ὠμοπλάτην τοῦ παντός ἀφαιροῦσι σώματος, ὡς μαντεύματος ὄργανον, καὶ τοῦτον ἀνθραξὶ διαστήσαντες καὶ ἀπογυμνώσαντες τῶν σαρκῶν, ἐντεῦθεν τὰς σημειώσεις τῆς τῶν ἐρωτημάτων ἐκβάσεως ἔχουσιν· ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι προμαντεύονται· ζωῆς μὲν ὡς ** καὶ θανάτου κρίσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ τῆς ράχεως ἔχουσι· καὶ εἰ μὲν αὕτη ἐκατέρωθεν ἐστὶ λεπτή *** καὶ καθαρὰ ζωῆς ἐντεῦθεν λαμβάνουσι σύμβολα· εἰ δὲ συγκεχυμένη † θανάτου τεκμέρια· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ μέρει τοῦ ὠμοπλάτου, τῶν περὶ τὸν αἶρα παθῶν τὰς κρίσεις τίθενται· εἰ μὲν γὰρ ἐν (γρ. οἱ) μεταξὺ †† τοῦ ὠμοπλάτου δύο ὑμένες ἐξ ἀμφοτέρων μερῶν τῆς ράχεως λευκοὶ καὶ καθαροὶ φαίνονται, εἰρηναίαν τῷ αἵερι κατάστασιν προσημαίνουσιν· εἰ δὲ κατάστικτοι τὰ ἐναντία προλέγουσιν· ἐν δὲ περὶ πολέμου τις ἐρωτῶν, εἰ μὲν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ὠμοπλάτου ἐρυθρὸν φανείη νεφέλιον, ἢ ἐν θατέρῳ μέρει γραμμὴ ἐπιμήκης καὶ μέλαινα, ἀνελε ὅτι μέγα· ἐστὶ ††† πόλεμος· εἰ δὲ ἄμφω τὰ μέρη κατὰ φύσιν ἴδοις λευκὰ, εἰρήνην μέλλουσαν χρηστηρίαζε· καὶ καθά-

* Παραλαβεῖν τ. εσ. Ph.

** Οὖν Phil.

*** Λευκή. Ph.

† Κώδιξ: συγκεχυμένη.

†† Γὰρ εἰ μετὰξὺ (κώδιξ) ἐν μὲν γὰρ μεταξὺ Phil.

††† Ἐσοίτε (κώδιξ) Ph.

παξ ἐν πάσαις ταῖς ἐρωτήσεσι τὰ μὲν ἐρυθρότερα * καὶ μελάντερα καὶ συγκεχυμένα, τῆς χείρονος συστοιχίας εἰσὶ τὰ δ' ἐναντία τούτων, τῆς κρείττους.

ἢ Ἀρχομαι ** δέ σοι καὶ τῆς ἀφ' ἐτέρου περὶ τῶν ἐσομένων σημειώσεων καὶ πρότερόν γε ἀπὸ τῆς *** τῶν κοράκων καὶ κορωνῶν διαιρέσεως †, ὧν †† ἢ διαφορά ἐν τετράσι τούτοις, ἐν πτήσει, φωνῇ, καθέδρα καὶ ἐνεργείᾳ· ἀνισταμένοις οὖν ἐκ κοίτης ἡμῖν ἢ κατακειμένοις, ἐὰν κορώνη φθέγγηται δις, ἐργῶν ἀγαθῶν καὶ ἡδέων δελοῖ μετὰληψιν, εἰ δὲ ἅπαξ, ἢ τρίς ἢ πεντάκις, τὰ ἐναντία σοι προσημαίνει· εἰ δὲ χρήσεται φωναῖς ἀναμιξ ἄρτιαις καὶ περιτταῖς, ἀσπούδαστα καταγγέλλει πράγματα· καὶ ὅλως τὰς μὲν ἄρτιους φωνὰς τῶν κορωνῶν πρὸς καλοῦ τίθει, τὰς δὲ περιττὰς πρὸς κακοῦ· παρεξιούσι δὲ ἡμῖν τὴν αὐλιον· κόραξ ὀπισθεν ††† καὶ κορώνη ἔμπροσθεν βοήσαντες, ἀθυμίαν τινὰ καὶ δυσχέρειαν ἐν πράγμασι προσημαίνουσι· περὶ δὲ τὰ λαϊὰ κορώνη διίπταμένη καὶ ἀνακράζουσα, καὶ κόραξ ὁμοίως ἐκ θατέρου μέρους παραφθεγγάμενος, θαρρεῖν σοι παρακελεύεται· εὐχομένοις δὲ κορώνη ὀπισθεν κράζουσα, τυχεῖν τῆς εὐχῆς μαντεύεται· εὐώνυμος δὲ διελθοῦσα φόβον ἐμβάλλει καὶ ταραχὴν τῇ ψυχῇ. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀπὸ κοράκων καὶ κορωνῶν σημειώσεων § ἀρκεῖ σοι §§ ταῦτα ἀντὶ πολλῶν, οὐ γὰρ τὰ κατὰ μέρος διασαφήσαι σοι προειλόμεθα, ἀλλ' ἰοῖον ἀφορμὰς παρασχεῖν τῆς ἐντεῦθεν μαντείας.

ἢ Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπὶ πάσης πράξεως πάντα τὰ τῶν πτηνῶν περιειργάσατο προλαβὼν §§§, καὶ φωνὴν καὶ πνεῦμα, καὶ ἀριθμὸν καὶ κλήρον, καὶ μέτρον καὶ μερισμὸν, καὶ περίοδον

* Ἐρυθρότατα (κώδ.)

** Ἀπάρχομαι Ph.

*** Τῆς ἀπὸ Ph.

† Σημειώσεως Ph.

†† Ἡς Ph.

††† Ὄπισθεν μτ. παρ. [] Ph.

§ Σημειώσεως Ph.

§§ Ἀρκέσει Ph.

§§§ Περιλαβὼν ? Ph.

τελείαν καὶ ἡμιτελή, καὶ ἦχον τροχαλόν, μογερόν, εὐήχον, δύσηχον, δυσήκοον, σύμφωνον, ἀντίφωνον, ἐξ ὧν τὰ διάφορα τῶν ἀποτελεσμάτων εὐρίσκεται. Μαντεύονται δέ σοι τὸ μέλλον καὶ γλαυξ καὶ δρυοκολάπτης, καὶ βασιλίσκος καὶ ἐρωδῖος· καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ πτηνῶν. Ἄνεμον δέ σοι σημανοῦσιν, ἤχουντες ἐπὶ πλείστον αἰγιαλοὶ, καὶ ἀθρόον ἀνοιδάινουσα θάλασσα, καὶ οἶον βομβοῦσαι αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρων· κέφη δὲ ἐμφανιζόμενα τῷ αἰέρι ὅποια ποκοὶ ἐρίων, καὶ ἄνεμον καὶ νεῦτον μαντεύονται· καὶ περὶ τὰς ὄξεις *) δὲ τῶν λύχνων εἰάν συναθροίζονται μύκητες χειμῶνα σημαίνουσιν, εἰ δὲ νεφέλη τις ἀερώδης περὶ τὰς ὑπωρείας γένηται, αἱ δὲ ἀκρωρείαι καθαφαὶ μένωσι, σημεῖον τοῦτο εὐδίας ἐστίν· ὅταν δὲ κατὰ τὴν ἀγέλην σκιρτῶσιν οἱ μὲν ἄρνες τοῖς τέσσαροι ἐναλλόμενοι ποσὶ, τὰ δὲ πρόβατα τοῖς δυσὶ, χειμῶνα σαφῶς προμηνύουσι· καὶ βόες δὲ ὅταν τὰς χηλὰς τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν περιλιχμῶνται, καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ πλευρὰ κατακλίνονται κοιμώμενοι, καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐπαυλιν ἐπανιόντες μυκῶνται ὑπὸ τὴν ἑσπέραν, χειμῶνα δηλοῦσι καὶ λύκοι δὲ ὠρυόμενοι καὶ χοῖροι ἀπλήστως τῷ βορβόρῳ ἐγκαλινδούμενοι, καὶ αἶγες τὸν ἀπὸ τῆς πρίνου **) ἐσθίουσαι συντονώτερον, καὶ μῦες μᾶλλον ἀλλήλοις ἐπισκιρτῶντες, ὡς ***) δὲ καὶ κύνες, χειμῶνα προλέγουσι· σφήκες δὲ μετοπώρῳ †) φαινόμεναι, ὑγρὸν ἔσεσθαι τὸν αἶρα μαντεύονται· καὶ χῆνες δὲ μετὰ βοῆς ἐπὶ τροφήν χωροῦσαι, καὶ κολοιοὶ τῆς ὥρας ὀψέ κεκραγότες, καὶ εἰς χηραμούς καταδύόμενοι, καὶ μέλιτται πλησίον τῶν μελιττείων ποιούμεναι τὴν νομὴν, χειμῶνα αὐτίκα ἐσόμενον προμηνύουσι· καὶ ὁ τῆς πρίνου δὲ καρπὸς σύμμετρος ὧν, χειμῶνα δηλοῖ, ὡς ††) δὲ

* Τὰς μύξας Ph.

** Π. καρπὸν Ph.

*** Ὄς Ph.

† Μετοπώρου Ph.

†† Ὄς Ph.

καὶ ὁ τῆς σχίνου. Ἴνα δέ σοι μὴ πάντα ἀνάτλια φθέγγωμαι, φυσικὴν *) τῆς ἀπὸ τῶν δένδρων σημειώσεως σοὶ χάρισσομαι· αὐχμηρὰ εἰσι τὰ τοιαῦτα φυτὰ, τὸν σχίνου καὶ τὸν κρίνου φημί, καὶ τὴν κράσιν ξηρὰ, ὅθεν οὐδὲ φέρει καρπὸν παλῦν, εἰμὴ κατὰ βάθος ὑγρότητα δέξεται· ὅταν οὖν πλείονα καρπὸν τοῦ συνήθους ἀποβλαστήσῃ, οἱ περὶ τὰς φυσικὰς αἰτίας πραγματευόμενοι, χειμῶνα ἐντεῦθεν καταμαντεύονται.»

Οἰωνοσκοπική.

Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τοῦ Ψελλοῦ συνταγματίῳ λεπτομερῶς περιγράφονται αἱ τῶν ἀρχαίων περὶ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν ιδέαι, αἵτινες μέγιστον μέρος ἀπετέλουν τῆς ἀρχαίας μαντικῆς. Μέχρι τοῦ νῦν περιεσώθησαν πολλαὶ τοιαῦται προλήψεις, ἂν καὶ κατ' αὐτῶν ἀντεστρατεύοντο οἱ φιλόσοφοι ¹⁾ καὶ ἡ Ἐκκλησία ²⁾. Ὁ τῆς κορώνης κρωγμὸς, ὁ τοῦ κόρακος καὶ τοῦ νυκτικόρακος ³⁾ καὶ τῶν περιστερῶν τὸ γουργούρισμα νομίζονται θανάτου ἢ ἄλλου τινὸς με-

* Φυσ. αἰτίαν Ph.

¹ Ἐπικούρου, Ἐγγχειρίδ. § 48.

² Βλ. Βαλσαμῶνα, ἐν Συλλογῇ Ῥάλλη καὶ Ποτλή τ. II σ. 459. «Γένοιτο δὲ καὶ τὰς ἀπὸ τῶν κορωνῶν, καὶ τῶν κοράκων, καὶ τῶν λοιπῶν ἀγρίων ζώων οἰωνοσκοπίας καταργηθῆναι· ὡσαύτως καὶ τὰς φλυαρίας τῶν κριτριῶν καὶ τῶν ἐτέρων λαοπλάνων.»

³ Πρωτόδικος, περὶ τῆς παρ' ἡμῶν ταφῆς σ. 18 «ὁ κρωγμὸς τοῦ κόρακος ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ βαρέως ἀσθενοῦντος νομίζεται ὡς προμήνυμα ἀπαίσιον πρὸς τὸν ἀσθενοῦντα, ὁσάντητον δὲ καὶ τοῦ νυκτικόρακος, ὅστις καὶ λέγεται κοινῶς χαροποῦλι. Πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀσυνίθης τῶν κυνῶν ὕλακῆ καὶ ὠρυγῆ ἐν καιρῷ νυκτός, ταῦτα πάντα θεωροῦνται οἰωνοὶ κάκιστοι· τὰ δὲ ἀλλόκοτα καὶ τρομακτικὰ ἐνόπνια ὡς πρὸς τὸν ἀσθενῆ θεωροῦνται ὡς προφητεύοντα ταχέαν ἀνάρρωσιν.» Ὁ Wachsmuth (Das alte Griechenland im neuen σ. 406) κακῶς μεταφράσας freudenvogel (πουλίον τῆς χαρᾶς· ἀντὶ das Vogel des Charo) νομίζει τὴν ὀνομασίαν κατ' εὐφημισμὸν τεθεῖσαν. —Βλ. καὶ Γ. Αἰνιᾶνα, ἐν ἐφημ. Φιλολογῶν 1859. Ἔτος Ζ'. σ. 4049 (ἐκ τῆς Φιλολογικῆς Ἀθηνᾶς τοῦ 1834.) «Χαροποῦλι ὀνομάζουσιν εἶδος νυκτικόρακος, τοῦ ὁποῖου τὴν γαστράν φωνὴν νομίζουσιν ἀπαίσιον οἰωνὸν διὰ τοῦς κατοικοῦντας τὰς οἰκίας, εἰς τὰς ὁποίας ἤθελε λαλῆσαι.»

γάλου δυστυχήματος προαγγέλματα. Ὁ ἱερεὺς Χαρίσιος Μεγδάνος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ σύγγραμμα πολλὰς περιέργους ἠρύσθημεν πληροφορίας, ἀπαριθμεῖ ἐν τοῖς ἐξῆς τὰς τοιαύτας δεισιδαιμονίας. «Καὶ ἂν ἔμβη νυκτερίς, ἢ εὖρη ὄφιδιον εἰς τὴν κατοικίαν του· ἢ ὄρνιθα λαλήσῃ ὡς ὁ πετεινός¹), ἢ ὠὼν γεννήσῃ μικρὸν ἢ ἀτελές· ἢ γλαυξ λαλήσῃ εἰς τὴν στέγην του· ἢ τὸ πρωτότοκον ἀρνίον γεννηθῆ μαῦρον εἰς τὴν ποίμνην του, γίνεταί ὁ δεισιδαίμων ὅλος ἐμφοβός μήπως ἀποθάνῃ τις τῆς οἰκογενείας του.... Καὶ ὅταν τρυπήσῃ ποντικός τὰ τρώματα, ἢ τὸ ἀλευροσάκκιον, παραμόνευει τοὺς οἰκείους του, καὶ παρατηρεῖ τὰ πράγματα του νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν κλεψία γίνεται εἰς τὸν οἶκόν του²». Ἐξετάζει καὶ τὸ λάλημα τῆς κορώνης...³)» Ἐν Ἀντιπάρου, νησιδίου τοῦ Αἰγαίου πελάγους, παρατηρεῖτο ἡ στάσις ἣν ἐλάμβανε κορώνη ἐπὶ φοίνικος· «οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου τῆς Ἀντιπάρου, λέγει ὁ κύριος Βαλλήνδης⁴), εἶναι πεφυτευμένος φοίνιξ, ἐφ' οὗ ἐκάθητο τῶν κουρουνῶν τις, προφητικὸν χάρισμα ἔχουσα. Ἡρώτων λοιπὸν τὸν ἐκεῖθεν προερχόμενον οἱ χωρικοὶ ἀνησύχως. — Τί; — Κουρούνα εἰς τὴν Ζαγγάν. — Βλέπει νοτινὰ ἢ βορεινὰ; — Νοτινὰ. — Κουρσάροι εἰς τὸ κανάλι. — Ἀλλὰ βορεινὰ. — Δὲν ἔχομεν φόβον.»

Καὶ τῆς γλαυκὸς ἢ φωνὴ ἀπαίσια προοιωνίζεται. «Ἡ συνήθεια, λέγει ὁ Πιπτάκης⁵), ὡς κακὸν οἰωνὸν ἔχει τὴν γλαυκα, ὅθεν ὅταν ἐπὶ τοῦ οἴκου φωνάξῃ τὴν νύκτα λέγουσι θὰ ἐρημωθῆ ὁ οἶκος, καὶ μάλιστα ὅταν κουκοβαίξῃ τῆ λέγουσι, τὸ κακὸν ἐπ' αὐτῆς, τὴν κεφαλὴν της νὰ φάγῃ.» Ἐρήμωσιν οἴκου καὶ τοῦ κόκκυγος προμηνύει ὁ κοκκυσμός, δι' ὃ καὶ πληθερὸν ἐν ταῖς νήσοις

τοῦ Αἰγαίου πελάγους καλοῦσι τὸν κόκκυγα, ὅπως τὸ ὄνομα αὐτοῦ προφερόμενον μὴ ἐρημοί, ἀλλὰ πληθύνῃ τοὺς οἴκους¹). Ἡ δὲ τῆς γλαυκὸς παρουσία καὶ παρὰ τοῖς Ἀνατολίταις προοιωνίζεται τὴν καταστροφὴν τοῦ μέρους, ἐφ' οὗ ἐκάθησε²).

Περίεργος εἶναι καὶ ἑτέρα δεισιδαιμονία, περὶ ἧς τὰ ἐπόμενα λέγει ὁ Γ. Αἰνιάν: «Τὴν ἀνοιξιν, ὅταν ἀρχινοῦν νὰ λαλήσουν οἱ κοῦκκοι, αἱ τρυγόνες καὶ τὰ ἀηδόνια, λαμβάνουν φροντίδα αἱ γυναῖκες νὰ τρώγουν ἀπὸ μίαν βούκαν ψωμί τὸ πρῶν, διὰ νὰ μὴ ἀκούσουν τὸ λάλημα ὅπως διόλου νηστικάι, ἐπειδὴ τότε λέγουν, ὅτι ταῖς ἐκόμπωσεν ἡ τρυγὸνα ἢ ὁ κοῦκκος, τὸ ὁποῖον ἔχουν κακὸν οἰωνὸν διὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος· δι' ὃ καὶ ἡ παροιμία: Τρυγονίτσας κόμπωμα τριῶν χρόνων σκόνταμα³)»

Ὅταν ἀλογόμυια ἐπικαθήσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπουτινὸς εἶναι προγνωστικὸν ἀφίξεως συγγενοῦς ἢ γνωρίμου. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπάρχει ἡ ἐξῆς παροιμία, ἣτις ἔχει, νομίζω, σχέσιν πρὸς τὴν ιδέαν ταύτην: «Σειρὴν μὲν φίλον ἀγγέλλει, ξεῖνον δὲ μέλισσα⁴)» καὶ ἡ παροιμία αὕτη, ὡς τινες οὐχὶ ἀπιθάνως ὑπετόπισαν⁵), ἀναφέρεται ἴσως εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην διὰ μελισσῶν μαντικὴν.

Ἐν τινι παραμυθίῳ⁶) ἐν ᾧ βασιλόπαις τις ἠσθίνει καὶ οἱ ἰατροὶ εἶχον ἀπελπισθῆ δι' αὐτὸν, ἡ ἐρωμένη του ἠκουσε καθ' ὁδὸν περιστερὰν πρὸς ἰκτίνον διαλεγομένην. Ἡ περιστερὰ ἔλεγεν ὅτι λυπεῖται πολὺ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ

1 Βαλλήνδης, ἐν Ἐφημ. Φιλομαθῶν 4862 σ. 1839 (ἐν Κόβουφ.)

2 Guys, Voyage en Syrie 4855 σ. 335.

3 Φιλολογικαὶ σημειώσεις ἐν Ἐφημ. Φιλομαθῶν. Ἔτος Ζ'. 4859 σ. 993. (Ἐκ τῆς φιλολογικῆς Ἀθηνῶν τοῦ 1831.)

4 Ζηνοβ., Ε. 99.—Ἀποστολ., ΙΖ. 34.—Φώτιος, Σοῦιδας λ. Σειρὴν.—«Σειρὴν δὲ ἐστὶ ζῶον ὑπόπτερον μελίσση ἰοικός.» (Ζηνοβ., αὐτ.—Ἀριστοτελ. Ζῴων Ἰστ. Θ'. 27.)

5 Maury, Histoire des religions de la Grèce antique. t. II p. 486 ἐν παραβολῇ πρὸς Ὀμηρ. Ὑμν. εἰς Ἐρμῆν 558 κ. ε.

6 Hahn, griechische und albanesische Märchen. τ. I. σ. 400.

1 Βλ. καὶ Πανδώρα. XI σ. 472. (Δεισιδαιμονίαι Φιλιππουπόλεως.)

2 Πρὸς Θεοφράστ., Χαρακτήρες 16. «Καὶ ἐάν μὴ: θύλακον ἀλφίτων διαφάγῃ, πρὸς τὸν ἐξηγητὴν ἔλθῶν ἐρωτᾷ, τί γρὴ ποιεῖν.»

3 Χ. Μεγδάνου, Λυχνος Αἰογένους ἢ Ἠθικοὶ χαρακτήρες. 1818 σ. 274—275.

4 Ἐν Πανδώρα τ. VII σ. 300.

5 Ἐν Ἐφημ. Φιλομαθῶν 4860 σ. 1218—1219.

Βασιλόπαιδος, ὃν τινα οἱ ἰατροὶ δὲν δύνανται νὰ θεραπεύσωσιν. — οἱ ἰατροὶ δὲν γνωρίζουσι τὸ ἰατρικόν του, ἀπεκρίνατο ὁ ἰκτίνος, διὰ τοῦτο δὲν γνωρίζουσι νὰ τὸν θεραπεύσωσι. — Καὶ πῶς δύναται νὰ θεραπευθῆ; ἐρωτᾷ ἡ περιστέρα. Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

Ἐκεῖνος τῆς λέγει. — Ἐὰν μᾶς σφάζωσι καὶ μὲ τὸ κρέας μας καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκεῖνης κάμωσιν ἐν ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον νὰ θέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκεῖνος τότε θεραπεύεται. Ἡ νεάνις ἀκούσασα τούτα συλλαμβάνει καὶ σφάζει τὰ πτηνὰ, κάμνει τὸ ἔμπλαστρον, καὶ θεραπεύει δι' αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα. Τὸ παραμῦθιον τοῦτο ἔχει μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, δι' ὁμοίου τρόπου θεραπεύσαντος τὸν Ἴφικλον¹⁾. ὡς δὲ νομίζομεν ἡ οἰωνοσκοπικὴ προήλθε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ιδέας ὅτι οἱ μάντιες ἐγίνωσκον τὴν τῶν πτηνῶν γλῶσσαν, καὶ πράγματι οἱ παλαιοὶ μάντιες ἐνομίζοντο κατέχοντες τὸ προτέρημα τοῦτο²⁾. τὰ δὲ πτηνὰ ἐνομίζοντο ὡς προγνωρίζοντα τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔνεκα ἴσως τῆς ἐν τῷ ἀέρι διαμονῆς των³⁾.

διηγείται περὶ τοῦ Κολοκοτρώνη τὰ ἐξῆς, ἅτινα δυνάμεθα ν' ἀναγάγωμεν εἰς τὴν διὰ περιστέρων καὶ ἀετῶν οἰωνοσκοπίαν. Ὅταν ἐμελλε νὰ συγκροτηθῇ ἡ μάχη κατὰ τοῦ Δράμαλη, ὁ Κολοκοτρώνης εἶπε περιχαρῆς πρὸς τοὺς στρατιώτας του: — Ἐμεῖς θὰ νικήσωμεν! διότι ὑπῆγα νὰ ἐρωτήσω μίαν μάγισσαν, καὶ δὲν τὴν εὔρον, ἀλλ' εἶδον ἐν περιστέρῳ τὸ ὁποῖον ἦρχετο κατ' ἐπάνω μου τὸ ἐτουφέκισα καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας μου· παρήρησα καλὰ αὐτὸ καὶ ἀπὸ μερικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα εἶδα εἰς τὰ κόκκαλά του, συμπεραίνω ὅτι θὰ νικήσωμεν. Καταβαίνοντας ἀπὸ μίαν ῥάχιν ἀπήντησα τὴν γραῖαν μάγισσαν· ἀμέσως αὐτὴ μὲ ἀνεγνώρισε. — Γέρο-Κολοκοτρώνη, μοῦ εἶπεν, εἶναι τῶρα κάμποσαις ἡμέραις ποῦ βλέπω ἀετοὺς νὰ τριγυρίζουν τὴν καλύβην μου καὶ νὰ ζητοῦν αἷμα. Πήγαινε ὅπου σὲ φωτίσει ὁ Θεός· καὶ οἱ ἄπιστοι θὰ καταστραφοῦν.

Οἰωνοί.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὁ λαὸς ἐξάγει προγνωστικὰ ἐκ πολλῶν ἄλλων ἀντικειμένων¹⁾, ὧν τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσιν, ὅπως παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς συμβαίνει, τὰ ἔκτακτα φυσικὰ φαινόμενα.

Πολλαχοῦ τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων τὰ μεγάλα δυστυχήματα, τοὺς θανάτους ἀνδρείων κλεφτῶν καὶ ἀρματωλῶν ἐπισήμων, προμηνύουσιν ὁ θρηνώδης γογγυσμὸς τῶν πευκῶν εἰς τὰ προσφιλή λημέρια των, καὶ ἀσυνήθης χειμῶν κατὰ τὸ θέρος.

Ποτὲ δὲν ἐθυμώμουνα τὸν Μάη νὰ χιονίξῃ, τὸ Μάη καὶ τὸ θεριστὴ κίελλον τὸν ἀλωνάρη²⁾ καὶ ἐν ἑτέρῳ ἄσματι:

«Μας πῆρ' ἡ μέρα κ' ἡ αὐγὴ, μᾶς πῆρε μεσημέρι καὶ ποῦ νὰ λημεριάσωμε, νὰ κάνωμε λημέρι; Πέρα ε' ἐκεῖνο τὸ βουνὸ καὶ ε' τὴ ψηλὴ βραχοῦλα, πῶχει τὰ πεδία τὰ ψηλά καὶ τὰ νερά τὰ κρύα.»

¹ Guys, Voyage littéraire en Grèce t. I. p. 448 «Les Grecs tirent encore des présages de mille choses que le hasard produit» καὶ ἐκ τούτου H. Mathieu, la Turquie et ses différents peuples. t. II p. 409.

² Marcellus, Chants du peuple en Grèce. t. I. p. 404. — Passow, Carm. popul. p. 479.